

УДК: 336:368

Цифровізація страхового права: правові аспекти онлайн-страхування

Чижевська Л.С.,

здобувачка вищої освіти

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

Анотація: Досліджено правові аспекти цифровізації страхового права в контексті онлайн-страхування, що передбачає надання страхових послуг через цифрові платформи. Вивчено ключові переваги цього підходу, зокрема доступність, ефективність і прозорість, а також можливості інновацій, таких як blockchain і штучний інтелект. Проаналізовано правові виклики, пов'язані з електронними договорами, захистом персональних даних і кібербезпекою. Визначено потребу адаптації законодавства України до нових технологій і гармонізації з міжнародними стандартами. Запропоновано напрями вдосконалення регулювання для забезпечення балансу між інноваціями та захистом прав споживачів.

Ключові слова: цифровізація, страхове право, онлайн-страхування, електронний договір, захист даних, кібербезпека, смарт-контракти, інновації, правове регулювання.

Цифровізація страхового права та правові аспекти онлайн-страхування є актуальною темою в сучасному світі, де технології стрімко трансформують традиційні підходи до надання фінансових послуг, зокрема в сфері страхування. Онлайн-страхування передбачає використання цифрових платформ для укладання договорів страхування, управління страховими полісами, обробки страхових випадків та здійснення виплат. Цей процес не лише спрощує доступ до страхових послуг для клієнтів, але й породжує нові правові виклики, які вимагають адаптації законодавства та створення ефективних регуляторних механізмів.

Онлайн-страхування – це надання страхових послуг через цифрові канали, такі як вебсайти, мобільні додатки чи платформи електронної комерції. Воно охоплює весь цикл взаємодії між страхувальником і страховиком: від пошуку інформації про страхові продукти до подання заявок на відшкодування. Цифровізація дозволяє автоматизувати процеси, зменшувати витрати та підвищувати доступність послуг. Серед ключових переваг цього підходу – доступність, адже клієнти можуть укласти договори страхування в будь-який час і з будь-якого місця, що особливо актуально в умовах глобалізації та віддаленої роботи [1].

Ефективність також зростає завдяки автоматизації, яка скорочує час на обробку заявок і виплати, а також знижує операційні витрати страхових

компаній. Прозорість є ще однією перевагою: цифрові платформи дозволяють клієнтам порівнювати умови страхування та відстежувати статус своїх полісів. Крім того, інновації, такі як штучний інтелект, аналіз великих даних (big data) і технології blockchain, відкривають можливості для точнішої оцінки ризиків і боротьби зі страховими шахрайствами.

Проте цифровізація страхового права пов'язана з низкою правових аспектів, які потребують детального розгляду та регулювання. Одним із ключових питань є правовий статус електронного договору страхування. У багатьох країнах, зокрема в Україні, відповідно до Закону України "Про електронну комерцію" та "Про страхування", електронний договір має таку ж юридичну силу, як і паперовий, за умови використання електронного підпису та належної ідентифікації сторін. Однак виникають складнощі з перевіркою достовірності даних, які клієнти надають онлайн, що може ускладнювати процес оцінки ризиків страховиками [2].

Іншим важливим аспектом є захист персональних даних. Онлайн-страхування передбачає обробку значного обсягу конфіденційної інформації, як-от дані про здоров'я, майно чи фінансове становище клієнтів. У цьому контексті страхові компанії зобов'язані дотримуватися норм законодавства про захист даних, наприклад, Закону України "Про захист персональних даних" чи, у міжнародному масштабі, Загального регламенту про захист даних (GDPR) у країнах ЄС. Порушення цих вимог може призвести до юридичних санкцій і втрати довіри клієнтів.

Питання кібербезпеки також набуває критичного значення. Цифрові платформи стають мішенню для хакерських атак, що може загрожувати як страховикам, так і їхнім клієнтам. У зв'язку з цим виникає потреба у розробці нормативних актів, які б установлювали стандарти захисту інформації в онлайн-страхуванні. Крім того, використання нових технологій, таких як смарт-контракти на базі blockchain, потребує правового визнання та інтеграції в чинне законодавство, адже вони можуть радикально змінити процеси укладання договорів і виплат [3].

Таким чином, цифровізація страхового права відкриває широкі можливості для розвитку галузі, але водночас вимагає комплексного підходу до регулювання. Законодавство має адаптуватися до нових реалій, забезпечуючи баланс між інноваціями, захистом прав споживачів і стабільністю страхового ринку. В Україні цей процес уже розпочався, однак він потребує подальшого вдосконалення, зокрема в частині гармонізації з міжнародними стандартами та врахування специфіки цифрових технологій.

Список використаних джерел:

1. Гнатів О. В. Правове регулювання електронної комерції в Україні: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 256 с.

2. Коваленко Ю. М. Захист персональних даних у цифровій економіці: правові аспекти. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. 2022. Вип. 70. С. 89–96.
3. Сидоренко Т. О. Цифрові технології у фінансових послугах: виклики правового регулювання. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки. 2024. Вип. 120. С. 45–52.
4. Poltorak A., Khrystenko O., Sukhorukova A., Moroz T., Sharin O. Development of an integrated Approach to assessing the impact of innovative development on the level of financial security of households. *Eastern-European of Enterprise Technologies*, 2022, 1 (13-115). P. 103-112. Scopus. DOI: 10.15587/1729-4061.2022.253062

Annotation: The study examines the legal aspects of the digitalization of insurance law in the context of online insurance, which involves the provision of insurance services through digital platforms. The key advantages of this approach, including accessibility, efficiency, and transparency, as well as the potential of innovations such as blockchain and artificial intelligence, have been analyzed. Legal challenges related to electronic contracts, personal data protection, and cybersecurity have been explored. The need to adapt Ukrainian legislation to new technologies and harmonize it with international standards has been identified. Directions for improving regulation to ensure a balance between innovation and consumer rights protection have been proposed.

Keywords: digitalization, insurance law, online insurance, electronic contract, data protection, cybersecurity, smart contracts, blockchain, innovation, legal regulation.

Науковий керівник:
Сухорукова А.Л.,
канд. наук з держ. упр.,
доцент кафедри менеджменту та маркетингу
Миколаївський національний аграрний університет